

Montako lauseoppiteoriaa yhtä kieltä varten?¹

PEEP NEMVALTS

Jos tutkimme luonnollista kieltä, emme voi unohtaa ihmisiä, jotka kielellä viestivät. Sen takia emme saa lauseopin kuvauksessa luopua pragmatiikasta. Kun kieli on samalla merkkijärjestelmä, emme voi liioin sivuuttaa semantiikkaa. Syntaksissa heijastuvat nuo tasot² ilman muuta – ne ovat lihaa ja verta syntaktisen (muoto)rakenteen luurangon ympärillä. Niinpä tulisi etusijaistaa sellainen teoria tai malli, joka parhaiten ottaa huomioon nämä näkökulmat. Mikä olisi sopiva teoria, sitä jouduin pohtimaan pitkään lukioasteen äidinkielen oppikirjan (Nemvalts – Vare 1984) lauseoppiosuutta kirjoittaessani. Koska en löytänyt ainoakaan sellaista mallia, jonka nojalla olisi voinut laatia kokonaiskuvauksen, niin oli yritettävä soveltaa useamman teorian oivalluksia. Vaikka valinta on aina enemmän tai vähemmän omakohtaista, uskon kumminkin, että kuvattavan kielen – tässä tapauksessa viron – luonne on puolestaan objektiivisesti edistänyt sellaisen mallin valintaa, joka viron eri lohkoihin kulloinkin sopii parhaiten.

Lauseen kuvauksessa olen lähtenyt kahdesta pääpostulaatista:

- Jos ihminen jäsentelee maailmaa ja luonnollinen kielikin kuvaa sitä asiantiloittain, niin jokainen (yksinkertainen) lause merkitsee jotakin (yksinkertaista) asiantilaa.
- Lause on tavallisin viestintäyksikkö, jolla tavoitellaan tiettyä keskustelukumppanin reaktiota ja josta käy ilmi myös puhujan tai kirjoittajan suhtautuminen (modaalisuus).

Perinnäisestä lauseopista on mukana lauseiden luokittelu puhefunktioittain toteamus-, kysymys-, käsky- ja toivomuslauseiksi; huudahdusta en pidä puhefunktiona vaan eräänlaisena modaalisena ilmiönä. Modaalisuuden käsittely erikseen ja kaikki ensimmäisestä postulaatista johtuva kuvaus on tähänasti-

¹ Esitetty kuudennessa kansainvälisessä fennougristikongressissa Syktyvkarissa 26. heinäkuuta 1985.

² Termiä *taso* käytänkin kielen hierarkkisen järjestelmän rakenteellisista pääjaoista, esim. semanttinen taso, syntaktinen taso (vrt. *komponentti*; engl. *level*). Jonkin tason sisäisestä rakennehierarkiasta puhuessani käytän termiä *kerros* (vrt. *ranki*, engl. *rank*). Esim. *lausekerros*, *lausekekerros*.

seen koulukielioppiin nähden uutta, vaikka jonkinlaista entisen lauseopin »substraattia» löytyykin vielä sieltä täältä.

Peruslähtökohtien osalta tunnen hengenheimoutta Dikin (1980) funktionaalisen kieliopin sekä rooli- ja referenssikieliopin, RRG:n, kanssa (van Valin – Foley 1980). Niissäkin on syntaktinen ja semanttinen komponentti alistettu pragmaattiselle. Hengenheimous Dikin kanssa tuntuu sitäkin vahvemmalta, kun perusteellisemmin pääsin tutustumaan hänen teoriaansa vasta kun oma käsitykseni lauseopin kuvaustavasta oli jo muotoutunut. Siinä on huomattava osa mm. Rajandin (1977) käsityksillä kielestä prosessina ja järjestelmänä. Samoin Auli Hakulisen ja Fred Karlssonin (1979) näkemykset ovat antaneet arvokkaita virikkeitä.

Sekä Dikin että oman käsitykseni mukaan lähdetään semanttisen rakenteen kuvauksessa asiantilasta siten, että ytimenä oleva *semanttinen predikaatti* – TOIMINTA, PROSESSI tai TILA – järjestele tarpeelliset argumentteina toimivat referentit semanttiseksi kokonaisrakenteeksi. Nämä kolme semanttisen predikaatin tyyppiä on Chafen ja Andersonin 1970-luvun alkupuoliskon ideoiden inspiroimana tuonut viron lauseopin kuvaukseen Erelt (1979). Dikillä on neljäntenä niiden rinnalla POSITIO.

Käytännön kuvaustavassamme on huomattavaa eroa: Dik pyrkii esittämään formaalistettua (universaali)syntaksia, mutta äidinkielen koulukielioppia on tietysti mielekästä esittää luonnollisella kielellä. Siinä on usein käytettävä pintarakenteen käsitteitä myös muiden tasojen kuvaukseen. Niinpä sanotaan, että toimintaa ja prosessia ilmaistaan sisällöllisesti verbillä (1) mutta tilaa ensisijaisesti kopulaverbilla ynnä adjektiivilla tai adverbilla (2):

- (1) a. Peeter viskas kive. 'P. heitti kiviä'
- b. Pikapeale lugu ununes. 'Ajan mittaan juttu unohtui'
- c. Poisiga juhtus õnnetus. 'Pojalle sattui tapaturma'
- (2) Ilm oli kuum. 'Sää oli kuuma'
- Juku on ärkvel juba. 'J. on jo hereillä'

Toisaalta asetetaan vastakkain toiminta (1 a) agentiivisena ja prosessi (1 b, c) sekä tila (2) deagentiivisina.

Koko kuvauksessa tähdennetään prototyyppiteorian mukaisesti kaikenlaisen luokittelun suhteellisuutta, jotta välttyttäisiin perinnäistä lauseoppia rasittavilta pikkukiistoilta.

Sekä semanttisen että syntaktisen tason (asiantilan että lauseen) rakenne voidaan mielestäni hahmotella perimmältään samanlaisena: kumpikin koostuu tietystä määrästä konstituentteja, joiden välillä on tietynlaisia funktionaaleja sekä riippuvuussuhteita.

Siksi minun on vaikea ymmärtää, miksi ainoa sopiva väline viron syntaktiseen kuvaukseen olisi dependenssikielioppi (DG). Sen kanssa ovat mielestäni hyvinkin sovitettavissa yhteen sekä lausekerakennanalyysi että monet muut

mallit – sopivin paikoin ja sopivina annoksina. Koko pulma onkin siinä, että löydettäisiin parhaat mahdolliset keinot yhdistellä eri näkemyksiä. Uskon, että jokaisen kielen kuvaukseen löytyy jokin optimaalinen tapa. Tässä esitellenkin erästä sellaista yritystä. Siispä

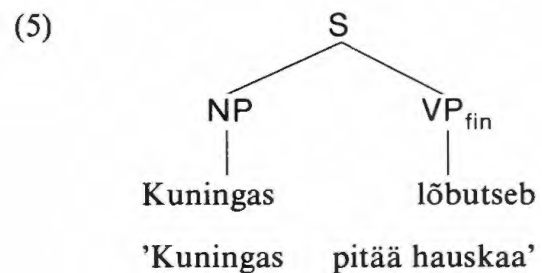
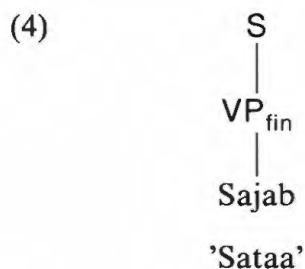
- semanttisen rakenteen konstituentteina ovat toiminta, prosessi tai tila sekä suhteessa siihen jossakin semanttisessa funktiossa (Ag, Pat, Instr jne.) esiintyvät aktantit ja sirkonstantit;
- syntaktisen rakenteen välittömiä muodostimia lausekerroksessa ovat vastaavasti VP ytimenä sekä suhteessa siihen jotakin syntaktista funktiota (Subj, Obj, Advl) edustavat NP:t, PP:t tai AdvP:t. Syntaktiseen funktioon sisältyy aina myös semanttinen ja pragmaattinen tieto.

Koska asiantilat ovat toiminta-, prosessi- tai tilakeskeisiä, on luonnollista pitää lausetta verbikeskeisenä rakenteena. Tässä onkin DG:n varsinaisalue. Tätä aluetta on viron osalta huomattavin tuloksin kehittänyt Rätsep (1978) lausetyyppensä kuvaavassa, paljolti Tesnièrestä lähtevässä väitöskirjassaan. Enimmäkseen morfosyntaktisessa rakenteenkuvauksessaan Rätsep katsoo dependenssisuhteiden vallitsevan parhaastaan erillisten sanojen välillä. Nähdäkseni ei lausekerroksessa tarvitse kuitenkaan välittää, onko jokin konstituentti yksi- vai useampisanainen lauseke. Vrt. esim. (1a) ja (3):

(3) [Sõber Peeter] [on visanud] [eriti suuri kive]

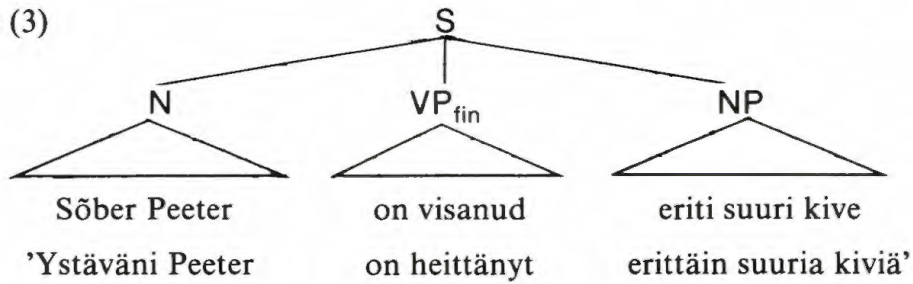
Johtuvathan lauseen konstituenttien keski- alistussuhteet vastaavista asiantilan suhteista ja ovat siten ennen muuta funktionaaleja. Rektio ym. kieliopilliset alistussuhteet ovat pelkästään niiden heijastuma syntaktisella muototasolla, siis eivät syy vaan seuraus. Suunnilleen samanlaisia semanttisen rakenteen kuvauksen periaatteita on soveltanut myös RRG.

Yksinkertaisen verbikeskeisen lauseen rakenne on kerroksinen muttei välttämättä binaarinen, kuten generatiiveissa malleissa alkuaan esitettiin. Lauseopissani katsotaan lauseen rakentuvan suoraan yhtä monesta muodostimesta, kuin on konstituentteja kielennettävässä asiantilassa (pintarakenteesta päin tarkasteltaessa: yhtä monesta kuin on V:n valenssin mukaisia aktantteja ja sirkonstantteja):

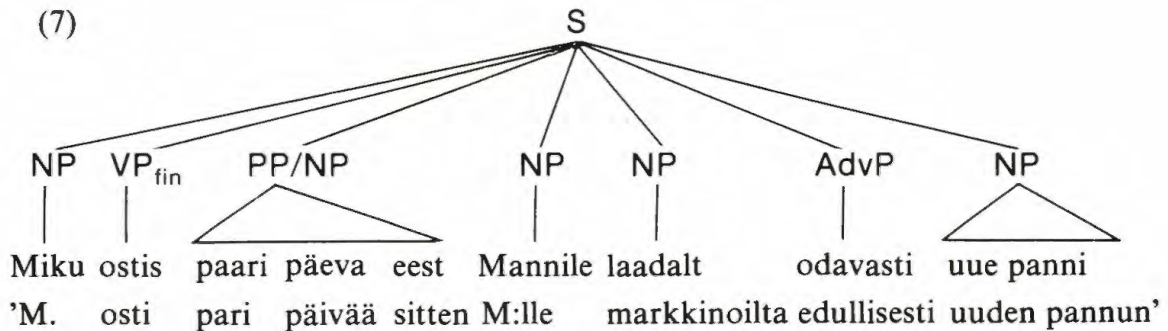

Montako lauseoppiteoriaa yhtä kieltä varten?

(6) = (3)

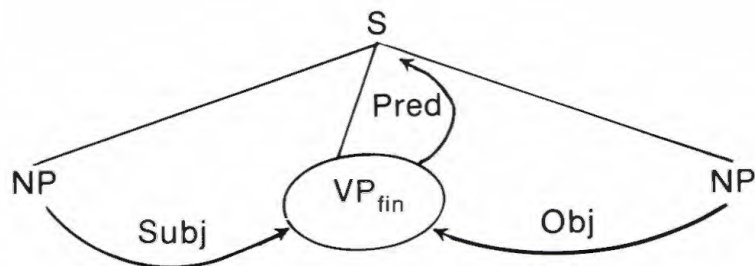
(7)

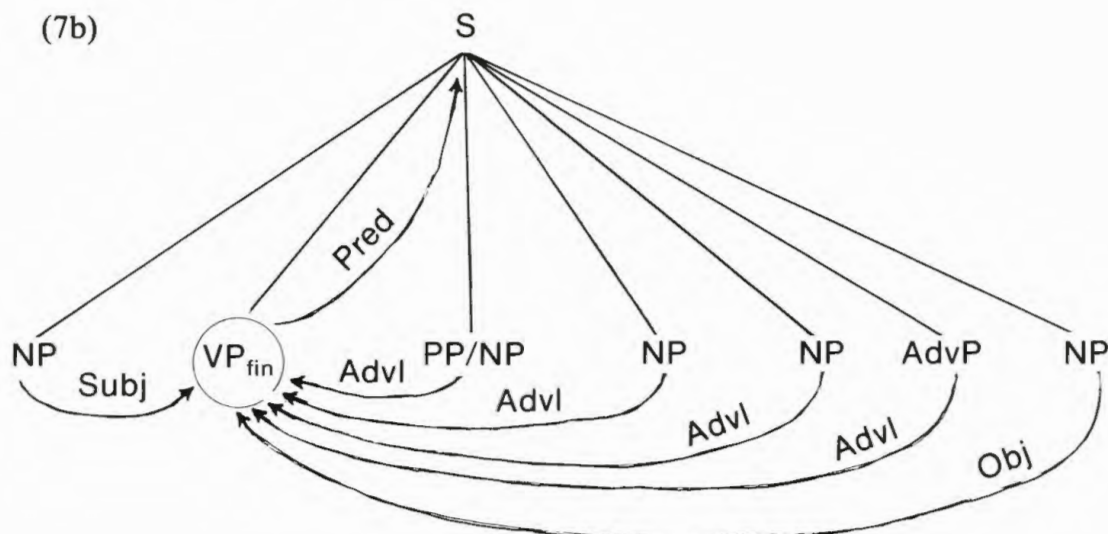
Puiden 4–7 esittämässä rakennehierarkian ylimmässä kerroksessa, lausekerroksessa, on konstituenttien syntaktisista funktioista erikoisin finiittisen VP:n PREDIKAATTI-funktio. Luonteeltaan se on enimmäkseen pragmaattinen. Käsitän näet predikaation Õimin (1973) tapaan uuden sanoman liittymiseksi vastaanottajan aiempaan tietoon. Näin ollen VP_{fin} on lauseen ydin paitsi denotaatiivisen keskeisyytensä vuoksi myös siinä mielessä, että sen syntaktis-viestinnällinen tehtävä on tavallaan suuntautunut lauseessa ulospäin; se on kytköksenä muihin lauseisiin.

Muiden lausekerroksen funktioiden käsittely eroaa entisestä myös siinä, ettei SUBJEKTILLA ole erikoisasemaa vaan kaikki funktiot ovat samanarvoisia: ne ovat lauseen välittömästi muodostavien nominaalilausekkeiden funktioita suhteessa ydin-VP:hen.

(6b)

(7b)

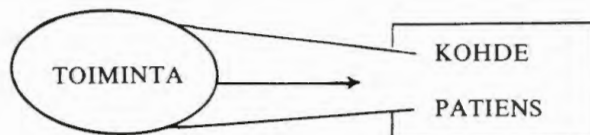

Tällainen näkökulma johtuu siitä, että olen asettanut etusijalle juuri semant-tis-pragmaattisen (propositio)rakenteen sekä pitänyt perinnäisessä kieliopissa ylen tärkeitä subordinaatiosuhteita aika lailla toisarvoisina pintarakenteen il-miöinä. Esim. VP_{fin} :n ja Subj-NP:n kongruenssin suunta johtuu luultavasti kielennettävän maailman rakenteesta; juuri siksi se on seuraus, ei syy josta käsin syntaktisia funktioita tulisi kuvata. Koska prototyyppinen Subj-NP merkitsee nimenomaan AGENTIN roolissa olevaa referenttiä, niin ei ole outoa siinä, että tuo aktiivisti toimintaa kontrolloiva konstituentti tavallaan hallitsee toimintaa, vaikka saman aktantin olemassaolon ehtona on juuri toiminnan luonne (8 a):

(8) a.

b.

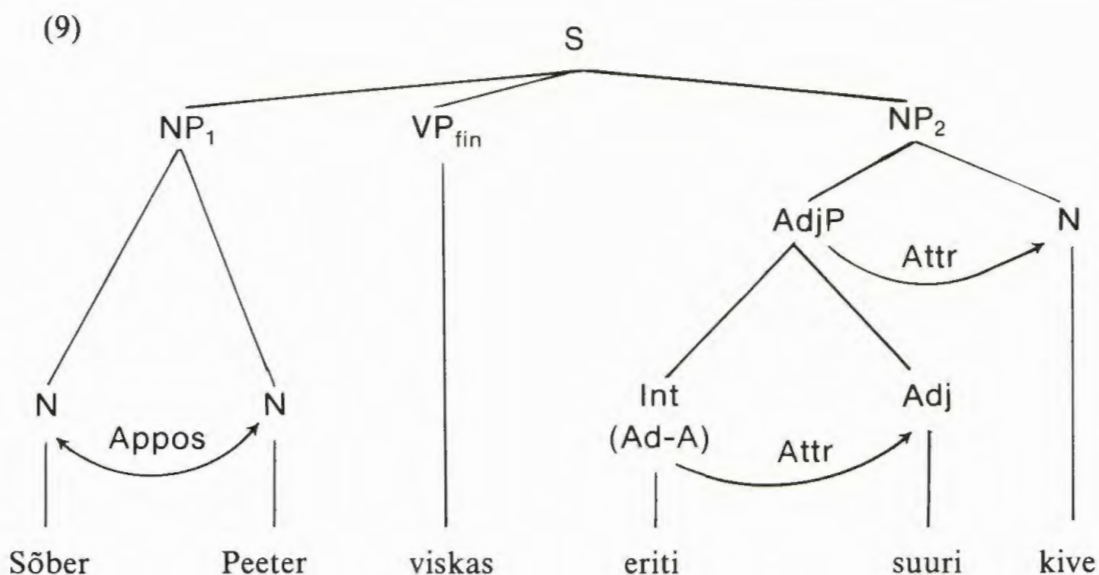
Jos toiminta on kohdistunut johonkin, on vuorostaan luonnollista, että se dominoi prototyyppistä KOHDETTA (8 b).

Erelt (1979) onkin tässä yhteydessä käyttänyt yleistävämpiä käsitteitä *propositionaalinen lähde* (Ag tms.) sekä *propositionaalinen kohde* (Pat tms.).

Koska sekä lähteen että kohteen olemassaolo on semanttisesti alisteista toiminnalle, niin on odotuksenmukaista, että se heijastuu lauserakenteessa syntaktisena alistuksena. Ja koska todettiin (8), että tuo semanttinen alistus on lähde-aktantin ja toiminnan välillä on eriluonteinen (kaksisuuntainen) kuin toiminnan ja kohde-aktantin välillä, niin kenties juuri siksi nämä ilmenevätkin syntaktisesti erilaisina alistuksen lajeina: toinen kongruenssina ja toinen rektiona.

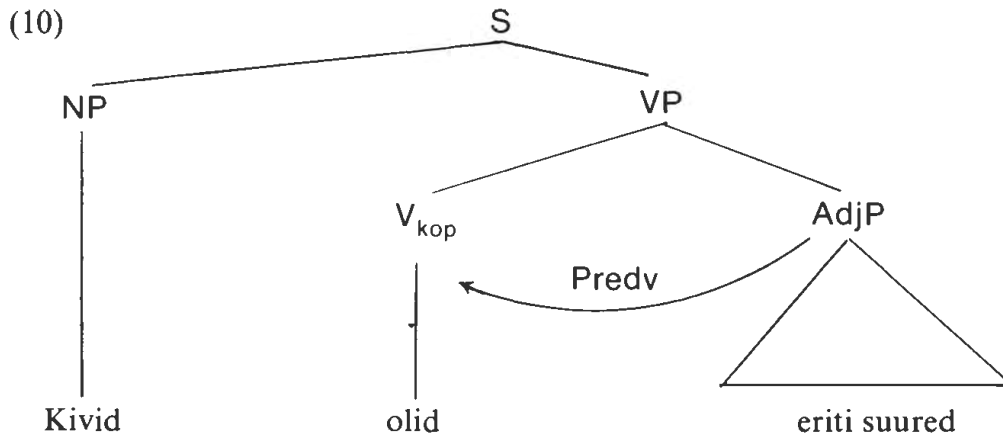
Koululauseopissani olenkin määritellyt SUBJEKTIN ja OBJEKTIN semanttisesti aktanteiksi (osallistujiksi), jotka ovat vastaavasti propositionaalisen lähteenä tai kohteenä, sekä toisaalta NP:iksi joiden morfosyntaktinen muoto on Nom/-part ja Part/Gen/nom. ADVERBIAALIN olen määritellyt osittain poissulkevasti – aktantti-NP:iksi, jotka eivät ole Subj- eivätkä Obj-funktiossa –, ja osittain sirkonstanttilausekkeiksi, jotka ovat missä tahansa muodossa: NP, PP, AdvP; ks. (7 b).

Lauseen IC:na olevien lausekkeiden sisäinen rakenne on kerrosta alempana taas periaatteessa samanlainen: yksi konstituentti on lausekkeen ydin ja muilla on suhteessa siihen jokin syntaktinen funktio. Prototyyppinen lausekeydin on määriteltävissä muodoltaan pienimmäksi mahdolliseksi mutta semanttisesti (denotatiivisesti) tärkeimmäksi konstituentiksi. Kaikki muut nominaalilausekkeiden konstituentit ovat funktioltaan yleensä ATTRIBUUTTEJA. Nämä saattavat vuorostaan taas olla alempien kerrosten lausekkeitä kuten NP₂:n sisällä (9):ssä.

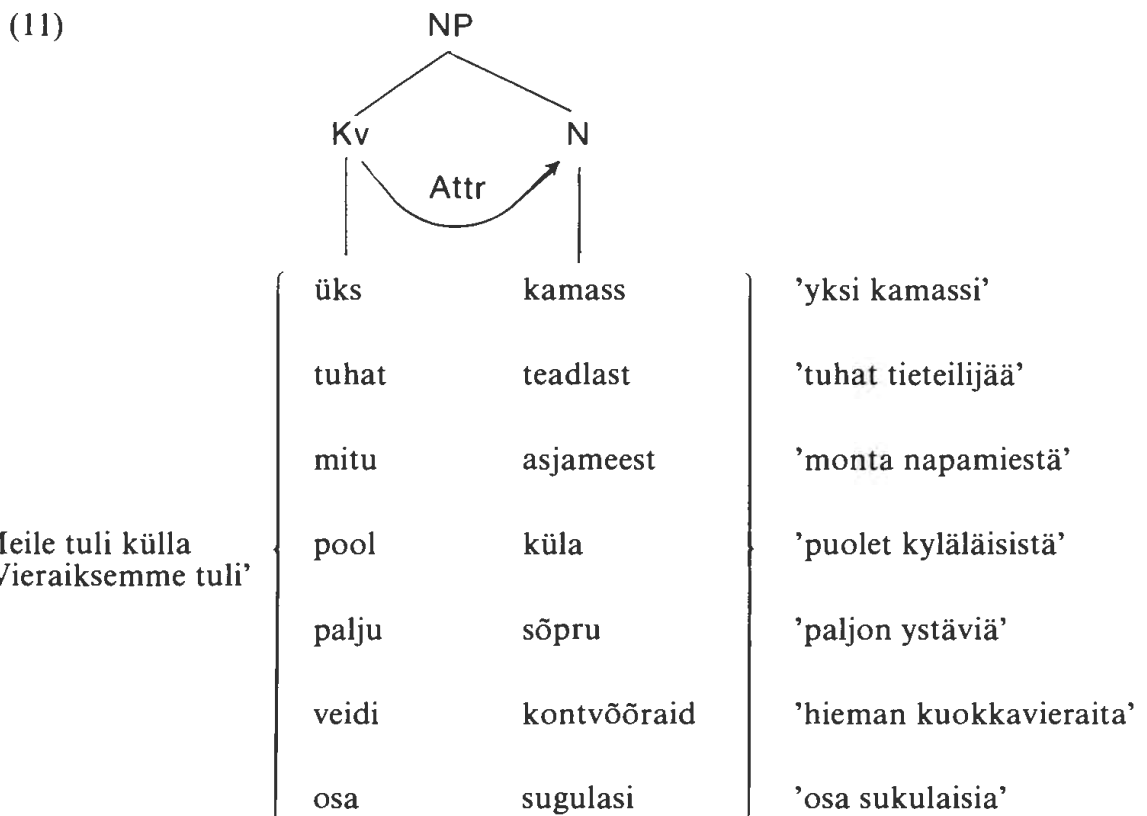

Attr-funktion erikoistapaus on APPPOSITIO, se on siinä mielessä kaksiselitteinen (tavallaan eksosentrinen), että lausekeytimenä voidaan pitää kumpaa tahansa N:ää, koska molemmilla on sama tarkoite, kuten yllä NP₁:ssä.

VP:stä voi lausekekerroksessa löytyä PREDIKATIIVI-funktio, joka muuten semanttis-pragmaattisella tasolla voidaan useimmiten käsittää ATTRIBUUTIN reema-variantiksi:

NP:n sisällä olen pitänyt kvanttoireitakin funktioltaan ATTRIBUUTTEINA. Ne-hän luonnehtivat jotakin tarkoitetta kvantitatiivisti siinä missä adjektiivit kvalitatiivisti:

Siten olen tässäkin, lausekekerroksessa, katsonut syntaktisen alistuksen olevan toissijaista semanttiseen nähden.

Esiteltävässä syntaksinkuvauksessa konstituentit on luokiteltu monella eri tavalla. Tällainen redundanssi on mielestäni varsinkin opetustarkoituksessa mielekästä. Operoivathan myös teoreettisemmat kuvaukset useimmiten enemmän tai vähemmän redundantilla luokittelulla (esim. Dikin kolme tasoa tai myötäedustumakielioopin kategoriat ja funktiot tai tagmemiikan RRG:n syväsiijat ja syntaktiset luokat). Tämä on ymmärrettävää, koska kieli on erittäin monitahoinen järjestelmä (ja prosessi). Ja sitä tuleekin tarkastella eri tahoilta, jotta saataisiin monipuolista tietoa. Kuitenkin RRG saattaa olla oikeassa siinä, että esim. Subj, Obj ja Indobj eivät ole välttämättömiä käsitteitä. Samansuuntaisia epäilyjä ovat SUBJEKTIN osalta esittäneet Leino (1982) ja Auli Hakulinen (1982).

Asiantila-tason primaarius on osoittautunut hyödylliseksi myös ratkaistaessa viron lauseopin yhtä polttavaa kysymystä, rinnasteisia konstituentteja sisältävän lauseen, *koondlauseen*, (pseudo-)ongelmaa. Oppikirjassani esitetyn käsityksen mukaan *koondlause* muodostuu, kun funktioltaan samanlaisia mutta eritarkoitteisia lausekkeita lisätään yksinkertaiseen lauseeseen, joko S- (12 a) tai P-kerrokseen (12 b):

- (12) a. *Keldris oli kartuleid, moosipurke, veinipudeleid...*
'Kellarissa oli perunoita, hillopurkkeja, viinipulloja'
b. *J. Peegli sõjaraamat on tõlgitud soome, vene ja saksa keelde.*
J. Peegelin sotakirja on käännetty suomen, venäjän ja saksan kielelle'

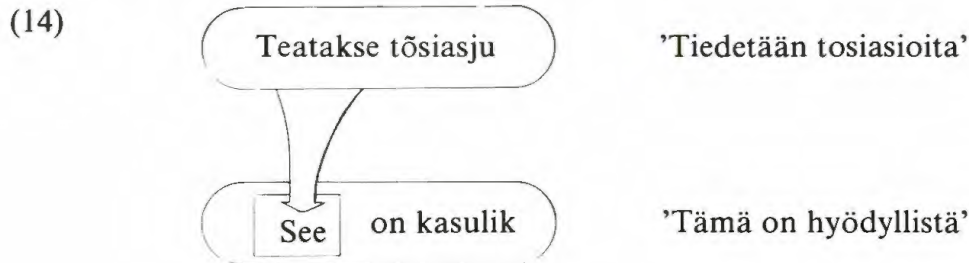
Koordinaatio on vain tuon samafunktioisuuden ilmentymä morfosyntaktisessa rakenteessa. Kyseessä on siis LISÄYS transformaatio, jonka käyttökelpoisuuden on jo aiemmin osoittanut Hint (1969).

Koordinaatio saattaa tietysti vallita myös VP:iden välillä, mutta silloinhan onkin kyseessä toimintojen, prosessien tai tilojen rinnastus, siispä semanttisella tasolla asiantilojen, syntaktisella tasolla lauseiden yhdistäminen. Tällöin muodostuukin jo yhdyslauseita, paratakseja (vir. *rindlause*):

- (13) a. *Sajab, tuiskab ja tormab.*
'Sataa, tuiskuaa ja myrkyää.'
b. *Lapsed laulsid, mängisid ja joonistasid.*
'Lapset lauloivat, leikkivät ja piirsivät.'
c. *Hiir hüppas, kass kargas, vana karu löi trummi.*
'Hiiri hyppi, kissa tanssi, vanha karhu soitti rumpua.'
d. *Ta on elajate ees käpuli, aga need ei pea teda ikka endasarnaseks.*
(Arvo Valton.) 'Hän on kontallaan elokoiden edessä, mutta ne eivät vielääkään kohtele häntä kaltaisenaan.'

Hypotaksin (vi. *põimlause*) ja lauseenvastikkeita sisältävien virkkeiden tarkastelussa on osoittautunut erittäin hyödylliseksi klassinen transformaatioteoria upotuksineen. Viron adverbiaalisten lauseenvastikkeiden kuvaukseen sitä on

soveltanut Uuspõld (1966). Kaikissa tapauksissa jokin lause upotetaan matriisilauseeseen jonkin lausekkeen asemaan, jolloin se omii tuon lausekkeen syntaktisen funktion (joko S- tai P-kerroksessa):

- a. On kasulik, kui *teatakse*_{VP_{fin}} tõsiasju.
- b. Tõsiasju *teada*_{VP_{inf}} on kasulik.
- c. Tõsiasjade *teadmine*_{VP_N} on kasulik.

Jos upotteisen lauseen VP pysyy finiittisenä, muodostuu sivulauseen sisältävä virke (14 a); jos se muuttuu infiniittiseksi, syntyy lauseenvastikkeen sisältävä virke (14 b). Samanlainen prosessi johtaa myös nominaalistukseen (14 c). Mikä vaihtoehdoista valitaan, se riippuu paljolti viestinnällis-pragmaattisista tai/ja tekstistragisista päämääristä.

Pragmaattisen tason ilmiöinä olen tarkastellut vielä tekstilauseiden temaatista rakennetta (mm. konstituenttien järjestystä), ellipsiä ja pronominaalistusta (vrt. pragmaattinen hyväksyttävyyys RRG:ssa).

Olen yrittänyt lähestyä aineistoa pääasiallisesti synteesin näkökulmasta, koska lauseen muodostuksen kuvaaminen on kielen variaatiomahdollisuuksien osoittamiseen otollisempaa; olen pyrkinyt mm. esittämään myös stilistisiä vaihtoehtoja (joita pitää niin ikään tärkeänä esim. RRG).

Analyysi taas opettaa kenties menestyksekkäämmin pohdiskeluun, ja sen tähden pitäisi koulukieliopin kirjoittajan olla tavallaan tasapainoilija silläkin miekanterällä. Ehkä olisi opetuskieliopin oltava kumminkin valtaosaltaan syntesoivaa, tieteellisen lauseopinkuvauksen enimmäkseen analysoivaa. Analyysin merkittävimpiä puolestapuhujia on kai jälkiteoria, joka väittää, että analyysikielioppi on äidinkieleltään puhuvan täydelliseksi kehittyneen lingvistisen kyvyn selittämistä sopivana idealisaationa (Lightfoot 1980). Analysoivan kieliopin keinoin johdettuja aksiomaattisia yleistyksiä esittää myös myötä-edustumakielioppi.

Ihanteellinen lauseoppi tarjoaisi varmaan molemmat, sekä synteesin että analyysin. Tässä esittämäni on kaukana siitä, mutta se on kumminkin yritys löytää viron lauserakenteeseen sopiva optimaali kuvaus.

LÄHTEET

- DIK, SIMON C. 1980: Seventeen sentences: basic principles and application of functional grammar. — *Syntax and Semantics* 13 s. 45–76. New York.
- ERELT, MATI 1979: Eesti lihtlause probleeme. ENSV TA Keele ja Kirjanduse Instituut, Tallinn.
- HAKULINEN, AULI 1982: Subjektikategoria vai nominaalijäsenten subjektimaisuus? — Lauseenjäsennyksen perusteet, Suomen kielitieteellisen yhdistyksen julkaisuja 9, s. 17–33. Turku.
- HAKULINEN, AULI — KARLSSON, FRED 1979: Nykysuomen lauseoppia. Jyväskylä.
- HINT, MATI 1969: Eesti grammatikakirjanduse põhimõttelised ja konkreetseid probleemid. — *Keel ja Kirjandus* 12 s. 399–412.
- LEINO, PENTTI 1982: Miten suhtautua subjektiin? — Lauseenjäsennyksen perusteet, Suomen kielitieteellisen yhdistyksen julkaisuja 9, s. 5–15. Turku.
- LIGHTFOOT, DAVID 1980: Trace theory and explanation. — *Syntax and Semantics* 13 s. 137–166. New York.
- NEMVALTS, PEEP — VARE, SILVI 1984: Eesti keele õpik X klassile. Tallinn.
- RAJANDI, HENNO 1977: Keel: protsess ja süsteem. — *Keel ja Kirjandus* s. 75–87, 133–141.
- RÄTSEP, HUNO 1978: Eesti keele lihtlause tüübid. Tallinn.
- UUSPÖLD, ELLEN 1966: Määrusliku des-, mata-, nud- (~ nuna-) ja tud- (~ tuna-) konstruktsiooni struktuur ja tähendus. — *Keele modelleerimise probleeme* 1. Tartu.
- VAN VALIN, ROBERT D., JR. — FOLEY, WILLIAM A. 1980: Role and reference grammar. — *Syntax and Semantics* 13 s. 329–352. New York.
- ÕIM, HALDUR 1973: Keel, keeleteadus ja pragmaatika. — *Keel ja struktuur* 8 s. 107–147. Tartu.

How many different syntactic theories for one single language

PEEP NEMVALTS

In this report we have discussed various possibilities for the syntactic representation of Estonian in the light of options taken in a recently published secondary school textbook. The semantic and the pragmatic levels are seen as unseparable from the syntactic representation, here apparent similarities with Simon Dik's functional approach can be founded.

Our main postulates are the following:

a) as human beings tend to analyse the universe into smaller parts, and as natural language follows this trend concentrating on separate situations, every (simple) sentence reflects some (simple) state of affairs.

b) the sentence is the most general unit of communication which tries to elicit some reaction from the fellow speakers and which also shows the speaker's or writer's attitude (modality).

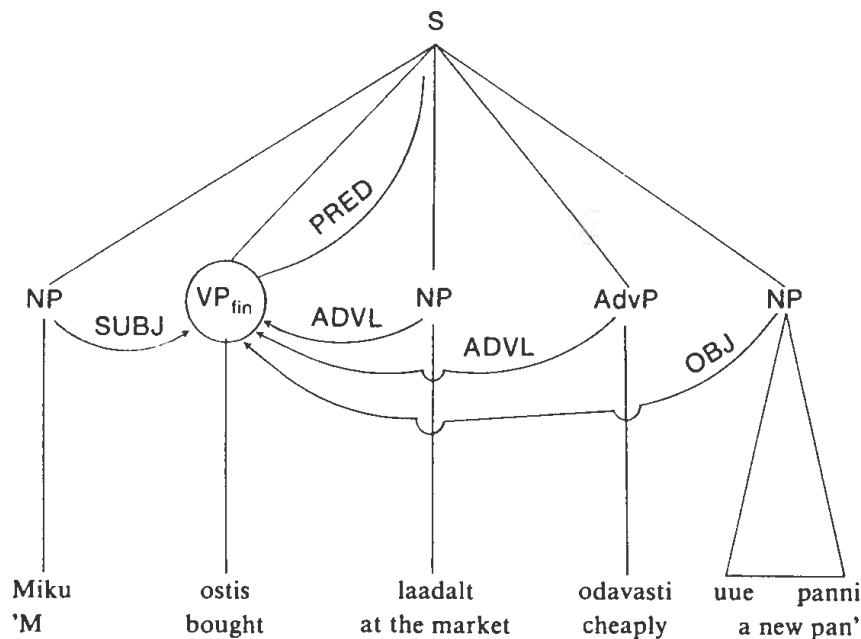
We have made use of Henno Rajandi's ideas on language as a process and system, of Chafe's and Andersson's theories applied to Estonian by Mati Erelt, of Huno Rätsep's research on Estonian sentence types in the spirit of Tesnière and of Auli Hakulinen's and Fred Karlsson's views on Finnish syntax.

We think that both the semantic and the syntactic levels (the state of affairs and the sentence) can be structured in principal in the same way: they are both made up of a certain number of constituents, tied up by certain functions and dependency relations. The most central constituent of the semantic structure is action or process or state; various participants and circumstances are related to this by certain semantic function (AGENT, PATIENT, etc.) Accordingly, the immediate constituents of the syntactic structure on

the sentence level are VP as its nucleus, and related to the VP by a certain syntactic function (SUBJECT, OBJECT, ADVERBIAL and perhaps IND.OBJECT) are various NP-s, PP-s and AdvP-s. The syntactic function always includes a certain amount of semantic and pragmatic information. The predicate function of the finite VP (which makes up the nucleus of the sentence) is

indeed by nature mostly pragmatic (following Haldur Õim's ideas the predication is understood here as adding a new message to the previous knowledge of the receiver) and in a sense is directed outwards from the sentence. The SUBJECT has no special status as compared to the other functions of the nominal phrases at the sentence rank.

(1)

The inner structure of phrases forming the immediate constituents of the sentence is principally the same at the lower rank. A prototypical nucleus of the phrase can be defined as the constituent which is the smallest possible by form, but, at the same time the one which is the most important constituent semantically (by its reference). All other constituents of nominal phrases (including quantifiers) are ATTRIBUTES by their syntactic function, and all phrases included in VP beside the copula verb are PREDICATIVES.

In representing the complex sentences and the non-finite clauses, classical transformation theory with its embeddings has proved to be useful (it has been applied

earlier by Ellen Uuspõld in describing the non-finite adverbial clauses in Estonian). Following this conception, a sentence is embedded into the matrix sentence in the position of some phrase where it obtains the syntactic function of phrase in question, on both the sentence and the phrase ranks:

(2) *Teatakse tõsiasju.*

'One knows the facts'

See on kasulik. 'This is useful'

- a. *On kasulik, kui teatakse tõsiasju.*
'It is useful if one knows the facts'
- b. *Tõsiasju teada on kasulik.*
'It is useful to know the facts'
- c. *Tõsiasjade teadmine on kasulik.*
'The knowledge of facts is useful'

If the VP of the embedded sentence remains finite, the result is a construction containing a subordinate clause (2a). If it is made non-finite, the result is a construction containing a non-finite clause (2b). The same process is initiated also in case of nominalization (2c). The choice of one of these alternatives depends in many ways on communicative and pragmatic aims and/or text-building strategies.

From this we draw the conclusion that

no ready-made syntactic theory can be found which could easily be applied to the description of the Estonian sentence. However, the structure of the Estonian language dictates, at least to a certain extent, the choice of concepts and representation models taken from different theories which, in combination, help us to find the best representation notably for this language.